

CHRISTMAS DAY

5.34
(5.165a)

THE FOLLOWING HAS BEEN SENT TO US AS THE PRODUCTION OF

REBECCA MARY BIBBY :—

“Ye shall have a song, as in the night, when a holy solemnity is kept ; and gladness of heart, as when one goeth with a pipe to come into the mountain of the Lord, to the mighty One of Israel.”

THE midnight bells have sounded : now the hymn
Of joy awakes the harp of seraphim,
There is high festival in Heaven to-day
Alas ! poor mortal, thou must kneel and pray !
But prayer is Christ-like ; for the Saviour knelt
In a lone garden when on earth He dwelt—
Tears sacred ; for in agony He wept.
While those around Him coldly, idly slept.
Judah, repent and weep ! thy broken strings
Angelic hands shall mend, our Jesus brings
Thee pardon, peace ; O let thy lovely strain,
The song of Zion, glad His heart again !
Say not thou art forsaken and forgot,—
The child, the friend of God remembered not ?
Return and worship at thy Saviour's feet,
Then shall they lead thee forth with garlands sweet,
Thou shalt make merry in the joyous dance,
Rare ornaments thy beauty shall enhance,
Thou shalt have garments thy reproach to hide,
Yes, thou shalt bind them on thee as a bride !
A crown of glory from the Lord receive,
In Salem comforted, no more to grieve ;
Long hast thou sat in darkness, now the light
Shines with meridian splendour in thy sight !
Beloved of the Lord ! wake from the dust,
Shake off thy fetters, and thine earthly crust,
The voice of melody, thanksgiving raise,
Thy walls Salvation, and thy gates all Praise !
The Holy One, the Staff on which to lean,
Is Jesus, the despised Nazarene !
The land is desolate no more, for Jesse's Rod
Blooms in the wilderness behold thy God !

THE MORGANS OF TREDEGAR

ALTHOUGH most sensible people now-a-days make light of the absurd pride of birth, which at one time divided Europe into noble and ignoble—consoling themselves with the words of the poet—

“The knight's are dust,
And their swords are rust,
And their souls are with the saints, I trust.”

—Still, no little interest is found, among the curious, in the history of families like the Morgans of Tredegar. The history of their family carries us back to the times of Llewellyn ap Ivor, lineally descended from Cadivor Vawr, Lord of Kilsaint, who married Angharad, and co-heir of Sir Morgan Meredith, Lord of Tredegar (descended from Rhys, Prince of South Wales), and thus acquired the Tredegar estates.

x205214532

GARDD CYMRU.

Ton—“Glenydd y Dee, neu Lang-go-lee.”

R oedd yr haul yn gwasgaru pelydrau ardderchog,
Awelon yn lithro'r cymylau mewn bri,
Ar fynydd lled uchel myfyriwn yn serchog,
Ar lendid Morganwg, Gardd Cymru yw hi ;
My gefais ddigrifwch. do eithaf hyfrydwch,
Y bryniau a'r llwynau yn llenwi o degwch,
A lleisiau'r pentrefwyr yn seinio difyrwch,
Morganwg lan olwg, Gardd, Cymru yw hi.

'R oedd harddwch a thegwch gwlad Forgan mwn golwg
Ei glynoedd a barodd fawr syndod i mi ;
Gwir yw'r hen ddiareb. mi brofais yn amlwg,
Morganwg lan olwg, Gardd Cymru yw hi :
Afonydd a dyfroedd, mor hyfryd yn swnio,
Yn myn'd trwy'r ardaloedd dan felus ddatgeinio,
Ac adar yr awyr yn siriol gydsainio,
Trwy ddatgan Morganwg, Gardd Cymru yw hi.

Mae amryw Estroniaid yn rhodres manylrwydd,
Italiaid ac Ellmyn mewn ymfrost a bri :
A'r Ffrancod annewraidd sy'n hoffi cywreinrwydd,
I gydradd Morganwg, Gardd Cymru yw hi ;
Ein merched mewn glendid fel awyr ysplenydd,
Mor hoenus a medrus yn llawn o lawenydd,
Mae'r Awen yn canmol eu llewyrch hwy beunydd,
Morganwg lan olwg, Gardd Cymru yw hi.

Chwi Feirddion y Gogledd os medrwch fy'mwrthod,
Ymgelwch eich rhandir sydd anial i ni,
Gwr Ieuanc sy'n annog, fe waedda'n ddiymod,
Morganwg lan olwg Gardd Cymru yw hi :
Mewn rhan o dre' Bovian mae'r llanc yn preswylio,
Yn nghanol pryd fenthwch yr Ardd mae'n blodeuo,
Ac yno nes trigo, fo gan yn ddigyffro,
Morganwg lan olwg, Gardd Cymru yw hi.

IEUAN AP IOLC.

CLECYDDION Y PLWYF.

(THE PAIRISH CLACKERS.)

Fe haera'r Hen Lanciau mai'r gwagedd sydd ben
 Am greu chwedlau drwg a'u cyhoeddi ;
 A haera rhai ereill mai'r cryddion a'u cwy'r
 Sy'n cydio ynghyd pob ystori ;
 Ond barn pob athronydd sy'n plymio'n ddibaid,
 Yn ddwfn i lawr i'r gwaelodion,
 Mai'r dynion na wyr ddim am gariad, mewn gair,
 Hen Lanciau yw teulu'r clecyddion.

Mi welais Hen Lanc, ar ryw foreu dydd Llun,
 Yn cychwyn o'i dy llwm ac unig,
 I hel ystoriau ar hyd yr holl blwyf,
 Am bawb, 'nod y gwreng a'r boneddig ;
 A gweithdy y cryddion oedd nesaf i'w dy,
 Aeth yno a'i wenau twyllodrus,
 Ac ar rhyw hen 'stol yr eisteddodd i lawr,
 A chafodd glec hynod o flasus.

Mae'n debyg fod pâr o esgidiau gwych iawn
 Gan brentis Shon Crydd, dan ei gesail,
 I'w cludo i'r Allt, nes galwai John Hughes
 Am danynt wrth fyned i'r Efail.

Pan aeth James y prentis dros drothwy y drws,
 Fe floeddiodd Shon wrtho, dan chwerthin,
 "James, dywed wrth Shani am ddyweyd wrth John Hughes
 A'u dalu cyn uno ag Elin."

Oddiyno'r Hen Lanc ar ei gyfer a aeth
 Yn llawen i weithdy'r teilwriaid,
 A chyn, braidd, cael amser i ddweyd "Boreu da,"
 Dechreuodd ei glec gydag amnaid,
 Gan ddweyd, "Byddwch ddystaw, mi glywais yn awr,
 Fod John o Drelai ar briodi,
 A'i fod heb esgidiau l roi am ei draed,
 A *bill* ganddo'n awr heb ei dalu."

Dygwyddodd John Hughes, yn y pentref rhyw ddydd,
 Dro'i mewn i dy'r teiliwr am 'stori ;
 Peth cyntaf a glywodd fod Elin Fantglas
 Ac yntau yn myn'd i briodi,
 Ac hefyd fod hen Shon y Crydd wedi dweyd
 Nad oedd wedi talu er's blwyddyn
 Am 'sgidiau, ac os mai priodi a wnaï,
 Na thalai am danynt byth wedyn'.

Canlyniad difrifol ddilynodd y glec,
 Achosodd frath erchyll i Seion ;
 Teuluoedd heddychol orlanwyd a châs,
 Dwy eglwys a rwygwyd yn yfflon
 Fy nghynghor yn awr, wrth ddiweddu fy nghân,
 Er gwaredu y byd o'r c'ecyddion,
 Yw—r Hen Lanciau, priodwch 'r Hen Ferched i gyd,
 Priodwch, a byddwch yn ddynion.

“GALAR GWRAIG Y MEDDWIN.”

BY THE REV. D. HOWELL.

UST! taw a'th gri fy maban mwyn,
Dy glafaidd gwyn a'm briwia;
Cwsg enyd ar fy ngliniau'r "Gwan,"
Ac yn y man daw "Dda;"
Ha lwli, lwli, huna di,
Nid oes i mi ond blinyd;
Och! na chaem fyn'd ein dau'r un pryd
Dros geulan byd i'r gweryd!

Draw yn y dafarn mae dy dad,
Ac ni ymad oddiyno,
Nes dryso'i gof, a cholli ei bwyll,
Gan swyn y twyll sy'n hudo;
Ow! mae'r rhegfeydd a'r cabledd cas
Yn taro ei flas yn angen
Na'th ddolef di, fy eiddil claf—
Och! beth a wnaif i'm bachgen?

Clywch! tery'r awrlais *unartdegy!*
Ust! dyna'i reg i'm dychryn;
Efallai mae fy nharo gaf,
Er hyny af i'w dderbyn:
Ond erbyn agor iddo'r drws,
Ah! 'i gorgi thws oedd yno:
Mae'r *Dyn* o'i artref with ei fodd,
A'i g a flinodd arno!

Oh! f'anwyl faban, nesu mae
O wlad y gwae ir gwynfyd;
Ei dad, ni cha ei wel'd yn fyw!
Ni ddaw hyd clyw'r anwylfyd:
Dych'mygaf clywai acw'i floedd,
A'i fab yn ingoedd angau;
Ah! dyna'i drwyst yn dod yn awr,
Mae'n *drylled awr o'r borau!*

Na! na! dychymyg gwyllt rodd dro,
Rhyw lech o'r to a syrthiodd;
Ffarwel, ffarwel, am wel'd ei wedd,
Hyll angau'i gledd ddinoethodd;
Och! Dyma'r fywiol ffun yn ffoi—
Pa le mae troi am gysur?
Mae loesau'm baban trwyddoi'n gwau,
A rhwygant ieuau 'm natur!

Ust! tery *ledar!*—dyma'i droed—
O Dduw boed i'm dawelu!
Ond oh! na welsai'r un difai
Cyn marw, a'i gusanu:
Pwy wyr na fuasai'r olwg syn
Yn rhwymyn tyn i'w gadw!
Ond, ow! uch corph fy angel glan
Fe uda, gan—*mae'n feddw!!*

Printed by J. B. Thomas, Cardiff
St. Mary St